

ICSID

1

Giới thiệu về ICSID

Thành lập

- ❑ ICSID được thành lập vào năm 1966 theo Công ước về giải quyết tranh chấp về đầu tư giữa các quốc gia và nhà đầu tư nước ngoài (ICSID Convention)
- ❑ Là một trong năm tổ chức thành viên của Nhóm Ngân hàng Thế giới
- ❑ Giải quyết tranh chấp pháp lý và hòa giải giữa các nhà đầu tư quốc tế và các Quốc gia

Thành viên

- ❑ Công ước ICSID hiện nay đã được 164 quốc gia phê chuẩn, trong đó:
  - Các quốc gia phát triển có: Hòa Kỳ, Liên hiệp Vương quốc Anh và Bắc Ireland, Nhật Bản, Trung Quốc,...
  - Các quốc gia đang phát triển có: Cambodia, Nepal, Philippines, Sri Lanka,...

- ❑ Việt Nam chưa phải là thành viên Công ước ICSID

Nguồn: ICSID Annual Report

Cơ cấu tổ chức

- ❑ Cơ cấu của ICSID bao gồm Hội đồng quản trị và Ban thư ký.
- ❑ Hội đồng quản trị bao gồm một đại diện của mỗi Quốc gia Thành viên ICSID. Mỗi đại diện có một phiếu bầu trong Hội đồng Quản trị.
- ❑ Ban thư ký ICSID quản lý các vụ kiện. Ban thư ký gồm khoảng 65 nhân viên đa dạng lý lịch và quốc tịch.

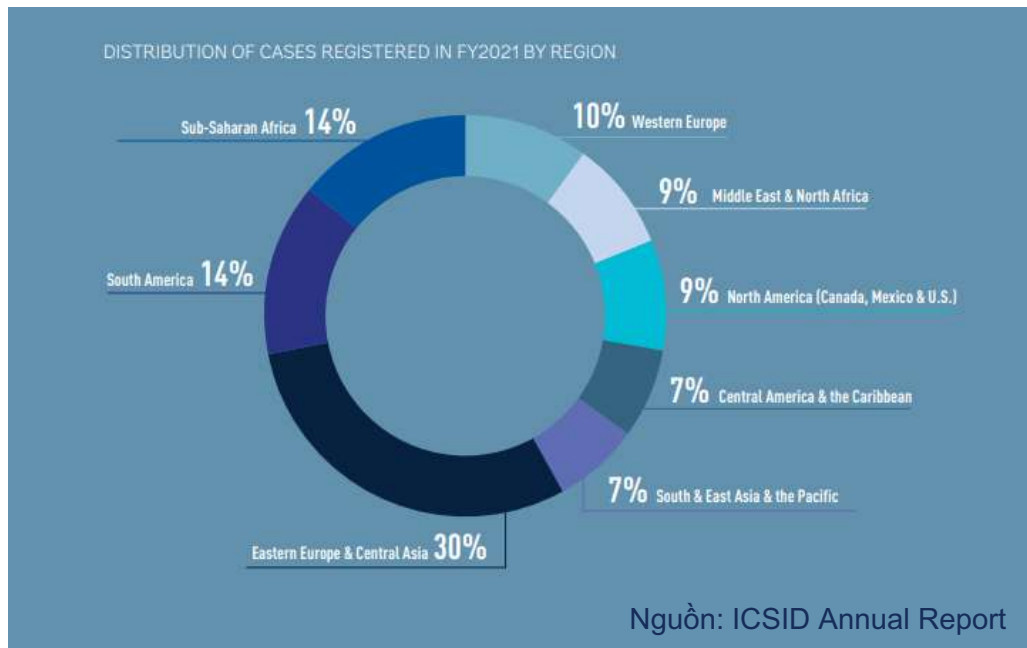
Tranh chấp giải quyết

- ❑ ICSID là cơ sở hàng đầu thế giới về trọng tài và hòa giải tranh chấp giữa các quốc gia và các nhà đầu tư nước ngoài, đã xử lý khoảng 70% các vụ kiện được biết đến trên toàn thế giới.
- ❑ Các vụ kiện liên quan đến hợp đồng, luật đầu tư, các hiệp ước đầu tư song phương và đa phương.
- ❑ Trong năm tài chính 2021, ICSID đã xử lý 332 vụ việc. Từ khi thành lập vào năm 1966 đến tháng 6/2021, ICSID đã xử lý tổng cộng 838 vụ việc.

Tranh chấp giải quyết

- Tỷ lệ các quốc gia tham gia vào các vụ kiện tại ICSID trong năm tài chính 2021 như sau:

TransCanada kiện Hoa Kỳ (2016)

- ☐ Nguyên đơn: Tập đoàn TransCanada (Canada)
- ☐ Bị đơn: Hoa Kỳ
- ☐ Nội dung khởi kiện:

TransCanada đã nộp đơn khởi kiện Hoa Kỳ lên Trọng tài ICSID theo quy tắc tổ tụng của ICSID. Nguyên đơn cho rằng lợi ích kinh tế của họ bị sụt giảm bởi vì Hoa Kỳ đã từ chối cấp phép sau khi nhiều lần trì hoãn trái pháp luật cấp phép đầu tư của Hoa Kỳ. Việc từ chối cấp phép diễn ra quá lâu (hơn 7 năm kể từ ngày nhận hồ sơ lần đầu), lâu hơn nhiều lần so với thời gian từ chối trung bình từ 1 đến 2 năm của các dự án khác, và, do đó, nguyên đơn khẳng định có sự phân biệt đối xử bởi vì Hoa Kỳ đã cấp phép cho nhiều dự án tại nhiều tiểu bang khác và chưa từng từ chối bất kỳ dự án năng lượng xuyên biên giới nào từ trước đến thời điểm từ chối dự án đầu tư của nguyên đơn. Nguyên đơn yêu cầu Hoa Kỳ bồi thường hơn 15 tỷ đô la, cùng với lãi suất tính từ ngày vi phạm cho đến ngày thanh toán và chi phí trọng tài, chi phí luật sư và các chi phí khác.

- ☐ Kết quả: Các bên thông báo cho ICSID rằng các bên đã ký thỏa thuận hoãn và ngày 23/7/2017, Tổng thư ký (Meg-Kinnear của ICSID) đã ký quyết định hoãn giải quyết tranh chấp theo quy định tại Điều 43.1 Quy tắc tổ tụng ICSID.

Metaclad kiện Mexico (1997)

- ❑ Nguyên đơn: Metaclad, một công ty của Hoa Kỳ hiện đang quản lý một cơ sở xử lý chất thải nguy hại tại Mexico
- ❑ Bị đơn: Mexico
- ❑ Nội dung khởi kiện:

Mexico đã từ chối cấp phép cho nhà máy của Metalclad, dựa trên những bằng chứng cho rằng có khả năng chất thải được xử lý tại nhà máy sẽ làm ô nhiễm nguồn nước địa phương. Đồng thời, cơ sở để chấm dứt dự án này là do có các cuộc biểu tình công khai liên tục phản đối hoạt động của công ty này. Quan điểm của phía Mexico là việc chấm dứt các hoạt động của Metalclad dựa trên mục đích công cộng, cụ thể là việc bảo vệ môi trường trước nguy cơ gây ô nhiễm do hoạt động của dự án chôn lấp chất thải nói trên. Metalclad sau đó đã khởi kiện chính phủ Mexico, đòi bồi thường số tiền lên đến 90 triệu USD để bù đắp thiệt hại phát sinh. Công ty này cáo buộc chính quyền Mexico đã vi phạm một loạt các nguyên tắc về bảo hộ đầu tư và việc trút hữu mang tính phân biệt đối xử và được tiến hành không đúng thủ tục.

- ❑ Kết quả: Một Tòa án theo cơ chế bổ sung của ICSID đã thụ lý vụ việc và sau đó đưa ra phán quyết ủng hộ nhà đầu tư. Phía Mexico đã yêu cầu xem xét phán quyết này tại một Tòa án ở Canada. Tòa này hủy bỏ một phần của phán quyết nhưng vẫn yêu cầu Mexico phải bồi thường cho nhà đầu tư.

Quy tắc ICSID điều chỉnh

- ❑ Ngày 21/3/2022 các Quốc gia thành viên của ICSID đã phê duyệt các sửa đổi sâu rộng đối với các quy tắc và quy định của Trung tâm sẽ có hiệu lực vào ngày 01/7/2022.
- ❑ Các điểm mới đáng chú ý:
  - Khung thời gian bắt buộc để tuyên bố các yêu cầu và phán quyết trọng tài (Quy tắc 58)
  - Giả định rằng một bên đã đồng ý với việc Trung tâm công bố phán quyết trừ khi bên đó phản đối bằng văn bản trong vòng 60 ngày kể từ ngày đưa ra phán quyết (Quy tắc 63)
  - Quy tắc cho việc công khai, có sự đồng thuận của các bên, về các đệ trình bằng văn bản và các tài liệu kèm theo trong các vụ việc, với thông tin đã được mã hóa theo sự đồng ý của các bên (Quy tắc 64)
  - Quy định chi tiết về đệ trình của các bên không tranh chấp và của các bên tham gia Hiệp ước không tranh chấp, có thể bằng lời nói hoặc bằng văn bản (Quy tắc 67-68)
  - Các quy tắc tùy chọn cho thủ tục trọng tài rút gọn (Quy tắc trọng tài 75-86).

2

VAI TRÒ CỦA ICSID

ICSID là tổ chức lớn nhất và giàu kinh nghiệm nhất trong trọng tài và hòa giải tranh chấp Nhà đầu tư – Quốc gia (ISDS)

- Tổ chức quốc tế duy nhất trên thế giới dành riêng cho giải quyết tranh chấp đầu tư
- Hàng đầu thế giới và là đơn vị nhiều kinh nghiệm nhất về trọng tài và hòa giải tranh chấp ISDS

ICSID khuyến khích tính minh bạch và giúp thúc đẩy áp dụng các nguyên tắc của luật

- Tổ chức trọng tài đầu tiên áp dụng các quy tắc quản lý quyền truy cập các tài liệu, phiên điều trần và sự tham gia của các bên không tranh chấp
- Trường hợp không có hiệp ước áp dụng cụ thể và không thỏa thuận cụ thể về vấn đề này, Quy tắc ICSID về tính minh bạch sẽ được áp dụng

Cung cấp một cơ chế trung lập và hiệu quả để giải quyết tranh chấp đầu tư quốc tế

- Giải quyết tranh chấp, tạo điều kiện cho đầu tư quốc tế phát triển
- Giúp các quốc gia tiếp nhận đầu tư tạo niềm tin cho các nhà đầu tư nước ngoài, thúc đẩy dòng vốn đầu tư quốc tế

3

ICSID tại Việt Nam

Chính sách của Việt Nam đối với cơ chế ISDS trong đầu tư

- ❑ Việt Nam chấp nhận ISDS như một phần tất yếu của các điều ước đầu tư quốc tế.
- ❑ Việt Nam không tham gia vào công ước ICSID vì phán quyết của Hội đồng trọng tài ICSID phải được thực thi trực tiếp tại nước thành viên. Việc không phải là bên ký kết của Công ước ICSID sẽ loại trừ khả năng nhà đầu tư nước ngoài có thể kiện chính phủ Việt Nam ra ICSID theo các Quy tắc tố tụng trọng tài chính thức của ICSID.

Cơ chế ISDS trong các Hiệp định thương mại tự do thế hệ mới mà Việt Nam tham gia

- ❑ Giải quyết tranh chấp đầu tư quốc tế thông qua các phương thức tham vấn và thương lượng: Mặc dù ít tranh chấp được giải quyết trong giai đoạn này, nhưng đây cũng là giai đoạn giúp cho nước tiếp nhận đầu tư có thời gian để chuẩn bị cho các thủ tục tố tụng trong giai đoạn sau.
- ❑ Giải quyết tranh chấp đầu tư quốc tế tại toà án hay cơ quan có thẩm quyền của nước tiếp nhận đầu tư: phương thức này cũng tồn tại khá nhiều vấn đề có thể gọi tên như tạo ra sự không công bằng giữa các bên trong tranh chấp, hệ thống tư pháp và pháp luật của nước tiếp nhận đầu tư không đủ năng lực và chưa hoàn thiện

Cơ chế ISDS trong các Hiệp định thương mại tự do thế hệ mới mà Việt Nam tham gia

- ❑ Giải quyết tranh chấp đầu tư quốc tế bằng trọng tài quốc tế:
  - Trong các FTA thế hệ mới mà Việt Nam là thành viên đều quy định các điều khoản về cơ chế trọng tài ISDS.
  - Các hiệp định thương mại tự do thế hệ mới mà Việt Nam là thành viên cũng thường quy định về cơ chế giải quyết tranh chấp bằng trọng tài theo Quy tắc của Ủy ban luật thương mại quốc tế của Liên hợp quốc (UNCITRAL), Công ước về giải quyết tranh chấp đầu tư giữa các quốc gia và công dân quốc gia khác (ICSID), Phòng thương mại quốc tế (ICC), Phòng thương mại Stockholm (SCC)...

Tác động của ICSID đến giải quyết các tranh chấp đầu tư quốc tế ở Việt Nam

- ❑ Việt Nam chưa phải là thành viên của ICSID.
- ❑ Trong bối cảnh Việt Nam có rất ít kinh nghiệm về cơ chế giải quyết tranh chấp đầu tư quốc tế nói chung và ICSID nói riêng, Việt Nam sẽ gặp rất nhiều khó khăn khi đối mặt với nguy cơ bị kiện tại ICSID.
- ❑ Việt Nam cần tích cực hơn nữa trong việc nghiên cứu trước thủ tục, quy trình tố tụng cũng như án lệ của ICSID để khi đối mặt với một vụ kiện tại ICSID.

Thanks!

Any questions?

